

Landbouwcentrum Granen Vlaanderen (LCG) vzw

Akkerbouwbericht Nr. 2015.G.36, 21 oktober 2015

Bladluizen in wintergranen Toestand 19-20 oktober 2015

Op 19 en 20 oktober werden door het LCG de eerste bladluistellingen in wintergerst en -tarwe uitgevoerd. Het betreft deze week nagenoeg enkel tellingen uitgevoerd in de provincie West-Vlaanderen. Dit betekent de start van de wekelijkse bladluistellingen in wintergranen voor dit najaar.

WINTERGERST

In de wintergerst werden de eerste tellingen uitgevoerd op 5 percelen, in Limburg en West-Vlaanderen.

WINTERGERSTpercelen zonder Argento zaaizaadbehandeling en zonder bladluisbespuiting Waarnemingsplaatsen en resultaten:

Waarnemingsplaats en -datum	Zaaidatum	Ontwikkelingsstadium wintergerst	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ligging perceel
Limburg Riemst (19 oktober)	3 oktober 2015	1 ^e -2 ^e blad	0 %	0	niet beschut, grenzend aan groenbemester
Zuid-West-Vlaanderen Helkijn-I (19 oktober)	1 oktober 2015	1 ^e blad	2,2 %	1,8	niet beschut, grenzend aan gras en groenbemester
Helkijn-II (19 oktober)	1 oktober 2015	1 ^e blad	1,8 %	3,0	beschut

In Limburg, te Riemst, werden op 200 planten geen bladluizen gevonden.

In West-Vlaanderen werd geteld op vier gerstpercelen.

De twee percelen te Helkijn, gezaaid op 1 oktober, staan in het 1e blad. Op 1,8 tot 2,2 % van de planten werd minstens één bladluis geteld. Gemiddeld werden er 1,8 tot 3 bladluizen per plant waargenomen.

In Elverdinge en Poperinge waar tellingen werden uitgevoerd op het ras Rafaela, ras resistent ten aanzien van het dwergvergelingsvirus, werden geen bladluizen waargenomen.

WINTERTARWE

In de wintertarwe werden op 6 percelen in West-Vlaanderen de eerste bladluistellingen uitgevoerd. Deze vroeg gezaaide wintertarwe (gezaaid tussen 29 september en 3 oktober) staat in het 1e blad. Op twee van de 6 percelen werden geen bladluizen gevonden. Op de andere vier percelen kwamen bladluizen zeer beperkt voor: maximaal 1,1 % van de plantjes was bezet met minstens één bladluis en per plantje werden maximaal 3 bladluizen gevonden.

WINTERTARWEpercelen zonder Argento zaaizaadbehandeling en zonder bladluisbespuiting Waarnemingsplaatsen en resultaten:

Waarnemingsplaats en -datum	Zaaidatum	Ontwikkelingsstadium wintertarwe	% planten bezet met minstens 1 bladluis	Aantal bladluizen per plant	Ligging perceel
West-Vlaanderen					
Regio Kust					
Gistel (19 oktober)	3 oktober 2015	1 ^e blad	0,4 %	1,7	niet beschut, grenzend aan gras
Stalhille (19 oktober)	1 oktober 2015	1 ^e blad	0 %	0	niet beschut
Westelijk gedeelte					
Houtem (I) (20 oktober)	2 oktober 2015	1 ^e blad	0 %	0	niet beschut, grenzend aan gerststoppel
Houtem (II) (20 oktober)	2 oktober 2015	1 ^e blad	0,2 %	3,0	niet beschut, grenzend aan gerststoppel
Zuid-West-Vlaanderen					
Otegem (19 oktober)	29 september 2015	1 ^e blad	1,1 %	1,3	niet beschut, grenzend aan groenbemester
Spiere-Helkijn (19 oktober)	2 oktober 2015	1 ^e blad	0,7 %	3,0	niet beschut grenzend aan suikerbieten

SITUATIE WINTERGERST WALLONIE (Bron: CADCO 20 oktober 2015)

De minder gunstige weersomstandigheden voor de bladluizen worden bevestigd door de waarnemingen. Veertien van de 20 opgevolgde percelen zijn vrij van bladluizen. Op de percelen waar bladluizen aanwezig zijn, zijn de populaties van weinig belang, slechts 1 à 2 % tot maximaal 3 % van de planten is bezet. In deze omstandigheden is een insecticidebehandeling momenteel niet nodig. De situatie kan de komende weken nog veranderen waardoor een te vroege behandeling zeker af te raden is wanneer het nog niet nodig is. Een te vroege behandeling zal namelijk onvoldoende persistentie hebben tegen eventuele latere vluchten.

SAMENGEVAT

De bladluispopulaties zijn momenteel nog zeer gering wat bevestigd wordt op alle waarnemingspercelen in Vlaanderen alsook uit de waarnemingen in Wallonië. Bij meer gunstige weersomstandigheden kan de bladluisdruk echter toenemen, opvolging op perceelsniveau blijft dus aangewezen.

VOLGEND BERICHT: 28 oktober 2015

WERKWIJZE BLADLUISTELLINGEN IN ALLE WINTERGRANEN

➤ **Werkwijze**

Van bij de opkomst van het graangewas een bladluistelling (aantal planten met minstens 1 bladluis) **uitvoeren** volgens één van de volgende methoden:

- *Methode 1:* Willekeurig verspreid over het gehele perceel, maar op tenminste één meter afstand van elkaar, worden minimaal 200 planten gecontroleerd op de aanwezigheid van bladluizen. Hierbij wordt zowel het aantal gecontroleerde planten, als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, genoteerd.
- *Methode 2:* De aanwezigheid van bladluizen wordt gecontroleerd op minstens 400 planten verdeeld over meerdere vaste posities. Deze controleplaatsen zijn willekeurig verspreid over het gehele perceel en worden vooraf afgebakend met behulp van paaltjes. Ze kunnen bijvoorbeeld bestaan uit meerdere willekeurig verspreide rijen met lengte van 1 tot 2 m.
Bij een eerste telling dient zowel het aantal gecontroleerde planten als het aantal planten waarop minstens één bladluis aanwezig is, genoteerd te worden. Omdat steeds in de afgebakende zones geteld wordt, volstaat het vanaf de tweede telling enkel het aantal planten met aanwezigheid van luizen te noteren (tenzij er tussen beide tellingen nog verdere opkomst van het graangewas heeft plaatsgevonden).

De aantastingsgraad van het perceel wordt uitgedrukt als % planten bezet met ten minste 1 bladluis.

➤ **Gunstige omstandigheden voor de bladluisaantasting zijn:**

- de aanwezigheid van bladluizen tijdens de voorafgaande zomer in graan- en maïspcelen
- vroege zaai van wintergranen; hoe vroeger het graangewas boven staat, hoe meer het gewas blootgesteld is aan de bladluisvluchten die in het begin van de herfst nog intens zijn
- wintergraanpercelen in de nabijheid van met bladluizen geïnfecteerde maïsvelden (ook laat geoogste maïsvelden!). Bladluizen komen immers via de maïs op de granen terecht, daarenboven kan het virus zich in de maïs aanzienlijk vermenigvuldigen. Hoe groter het aandaal maïs in een regio hoe meer dit bevorderend is voor de toename van de druk van het dwergvergelingsvirus in die regio.
- aanhoudend zacht weer in de herfst
- beschut gelegen wintergraanpercelen (beschut tegen wind en koude); desondanks waren er tijdens het najaar 2013 en 2014 (bepaalde regio's kenden een hoge tot zeer hoge bladluisdruk) ook niet beschut gelegen wintergraanpercelen met een hoge tot zeer hoge bladluisdruk met ernstige schade door het dwergvergelingsvirus als gevolg!
- graanopslag in de directe omgeving (kan een bron zijn van virusdragende bladluizen)

➤ **OPGELET:**

- de aanwezigheid van bladluizen kan sterk verschillen van perceel tot perceel.
- in een perceel kunnen de bladluizen heterogeen verspreid voorkomen, met plaatselijk geen tot zeer weinig bladluizen en plaatselijk hoge aantastingsniveaus!
- bij koud weer de planten ook ondergronds controleren op de aanwezigheid van bladluizen. Hiervoor dienen, na de bovengrondse controle op bladluizen, de graanplanten met de wortels voorzichtig uit de grond gehaald te worden (bv. met een schopje). Vervolgens dient zorgvuldig nagegaan te worden of er bladluizen voorkomen op en tussen de stengels tot op het uitstoeingsplateau.
- vooral in jaren met een belangrijke bladluisaantasting in de jonge wintergerst kan er een besmetting van de (vroeggezaaide) wintertarwe- en triticalepercelen optreden.

➤ **Behandelingsdrempel** (Bron: Livre Blanc "Céréales" – september 2014)

- **in de herfst** is een bladluisbehandeling nodig vanaf het moment dat **5%** van de planten bezet is met virusdragende bladluizen
- op het einde van de vluchten **bij het ingaan van de winter** is een bladluisbehandeling nodig vanaf het moment dat **1%** van de planten bezet is met virusdragende bladluizen.
- **op het einde van de winter** is een bladluisbehandeling nodig **vanaf het ogenblik dat er levende bladluizen aanwezig zijn**, ongeacht hun aantal en ongeacht of de bladluizen al of niet virusdragend zijn.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden overgenomen, in eigen vorm of wijze, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever. Het Landbouwcentrum Granen Vlaanderen is niet aansprakelijk voor eventuele schadelijke gevolgen die zouden kunnen ontstaan bij het gebruik van de gegevens uit deze opgave.

Project met financiële steun van de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling Granen

De LCG-Granaanberichten komen tot stand door medewerking van volgende partners van het LCG-Vlaanderen:

- de Vlaamse overheid, Departement Landbouw en Visserij, Afdeling Duurzame Landbouwwontwikkeling Granen
- Inagro vzw, afdeling Akkerbouw, te Rumbeke-Beitem
- de Bodemkundige Dienst van België, te Leuven-Heverlee
- Universiteit Gent, faculteit Bio-ingenieurswetenschappen, vakgroep toegepaste biowetenschappen, te Gent
- vzw PIBO Campus en het Provinciaal Instituut voor Biotechnisch Onderwijs (PIBO), te Tongeren
- het Vrij Technisch Instituut, Land- en Tuinbouw, te Poperinge
- het Land- en Tuinbouwcentrum Waasland (LTCW), Biotechnische & Sport, te Sint-Niklaas